

İNANÇ

DENİZLİ HALKEVİ DERGİSİ

Cilt: 5

1 nci Teyrin — 1941

SAYI : 56

CUMHURİYET MATBAASI — DENİZLİ

İÇİNDEKİLER

Necip Ali Küçüka için

Necip Ali Küçüka

Gazetelerimiz ve Dil

Dil Davamız

Bizim için bir kayıp : Ulus,,tan

Necip Alinin Arkasından : Ulus,,tan

Necip Ali Küçüka : Ulus,,tan

Büyük Kaybımız : Ulus,,tan

Elemi Bir Ziya : Vatan,,dan

Gelin Ertesi

Necip Ali Küçüka : Tan,,dan

Tercemeye Dair

Necip Ali Küçüka : Ulus,,tan

Gönül Türküleri [Şiir]

Seyraniden

Gönül Türküleri [Şiir]

Üç Kardeşler

İdealizm

Hülyalar (Şiir)

Bir Akşam duyumu

İncilipınar Türküleri (Şiir)

Friky Baş Piskoposları

Tahsin Saygunışık

Tahir Hayrettin Tolga

S. Toprak

Tahir Hayrettin Tolga

Naşit ULUG

Ali Süha Delilbaşı

Profesör T. Adam

Nurettin Artam

.....

Ali Ulvi Darıverendi

.....

Tahsin Saygunışık

Kemal Turan

Tahsin Saygunışık

Tahir Hayrettin Tolga

Tahsin Saygunışık

H. Bozkurt

Necdet Şenel

Hakkı Sayın

S. Toprak

Mahir Balkı

Hilmi Ersan

İNANÇ

DENİZLİ HALKEVİ DERGİSİ

CİLT : 5

I. Teşrin — 1941

SAYI : 56

Necip Ali Küçüka için

Tahsin Saygunışık

İnsanların fâni olduğunu ne kadar kuvvetle biliriz. Fakat bu muhkem ve değişmez kanaat ve hükmümüzün, teessî dünyamızla alakası ne kadar tuhaf ve ne kadar tezatlarla doludur. Bir babanın evlât karşısındaki hükümlar ve teessürler dünyası, bir ananın keza ... Ve yahut ta bir evlâdın ana ve babasının faniliğine bağladığı tahassürler ...

Hayatımızda, görüp te inanmadığımız, yahut inanmak istemediğimiz yegâne ve büyük şey, ölüm karşısında acizimizin, hislerimizin âdeta bizimle alay eder hali ne fenadır. Bu an, bütün bir ömür boyunca, insan düşüncesinden sıyrılmıyan beğenmek, öğünmek, ve inanış, birden fecri başlayan bir saatın karanlıkları gibi ortadan kalkıyor.

Denizli de insan bakasının bütün bir duygu oluşu haline rağmen, bir ölünün yokluğuna inanmamak ihtiyacı ve zaruretleri içinde şaşkındır.

Necip Ali Küçüka, hakikî hayat dekorları içinden, ma-nevî ve ebedî bir dünyaya göçmüştür. Memleket, kendini

5037943
1941-56

Necip Ali Kūçūka

Sivas Kongresindenberi İnkılâp hizmetinde aralıksız ve ayrıbğa düşmeden çalışanlardan biri de Necip Ali Kūçūka idi.

Türk İnkılâbının ilk hususiyetlerinden biri, kendi kendine tekev-vün etmek ve bu tekev-vüne māvazi olarak kendi adamını kendisi yetiştirmektir.

Necip Ali Kūçūka, Türk İnkılâbı içinde ve Türk İnkılâbı için yetişmiş bir şahsiyet idi. Okumak ve temiz yüreklilik, onun zâfî meziyetlerindendi. O, bu meziyetlerini İnkılâp emrinde kullanmış ve İnkılâp fikriyatını tesis edenler sırasında yer almıştı.

Ölümlle, Denizli, çok sevilen, çok sayılan olgun bir evlâdını ; Türk inkılâpçıları da değerli bir safdaşlarını kaybetmiş oldu.

Ailesine, Denizliye ve İnkılâpçılara taziyetler .

Tahir Hayrettin Tolga

seven v e kendisi tarafından sevilen bir uzvuv, bütün bu inanmamak zaruretlerine aldırmyarak arsından ayrılmış görüyor. Ve yine Şehir onu, uzun bir zaman boyunca kaldırımlarında yürür, havasını koklar, çocuklarile konuşur, geniş ve iri gövdesile atmosferini yarar görecekt, düşünecek, tehayyül edecektir.

Necip Ali Kūçūka, artık ebediyete yolunu çevirmiştir. Onunla şehir daima bir övünme imkânı içinde yaşayacaktır.

Ailesine, çocuklarına ve kendisini seven şehir ve şehirliye sonsuz başın sağ olsun..

Gazetelerimiz ve Dil

S. TOPRAK

Bir cemiyet kültürünün doğuşunda efkârı umumiyenin en büyük tenevvür ve kandırıcı vasıtası olan gazetelerin, muhtelif imkânlar üzerinde işleyici ve yaratıcı duyurumu düşünlencek olursa, onun "yani gazetelerin,, müsbet sahalarda olduğu kadar, menfi noktalarda da ne büyük bir nes'uliyet yükü taşıdığını anlamamak zor bir iştir.

Bizim, kültür tarihimizin, dilin inkişafına ayrılan sayfalarında, gazeteciliğe tahsis edilecek şükran sahası çok büyüktür. İlk gazetecilerimizi; bu yolda gerek maddî imkânlarıyla, gerek manevî verimleri ile çalışanları anmakla iftihar duyarım. Fakat, dilin en hararetli gelişme sahasına girdiği, şuurun, iradenin, şevkin hep beraber üzerinde ısrarla durmak zaruretleri içinde yaşadığımız bugünün, gazete ve gazetecilerini gözlerimizin önünden geçirecek olursak ; içimizde biraz şüphe, biraz kırgınlık duymamak imkânsızdır..

Türk sintaksının bütün mazbut güzelliklerini inkâr ederek, bir keline hercümerci yaratan, zevkleri kadar idrakleri de dar yazıcılar ve az çok bütün bir imlâ beraberliği yaratmağa ve kaideleştirmeğe gayret gösterenler yanında; beceriksiz ve mantıksız bir sollar kafilesi görmek çok acıdır.

Her şeyden evvel, millî kültür beraberliği üzerinde, yaratma ve sindirme vazifesiyle mükellef bir sosyal müessesenin bu ununî ahengi genişletmek vazifesini unutmaması hiç de doğru değildir.

Gazete ve gazetecilerin, dilin bu millî kalkınmasında ahenkli ve beraber çalışmalarını beklemek hakkımızdır.

Dil Davamız.

Dil Bayramında Halkevi salonunda
Tahir Hayrettin Tolga tarafından
yapılan bir konuşmadır.

Saygıdeğer Arkadaşlar,

Bundan, 9 yıl önce, geçmiş ve gelecek tarihimizin En Büyük Adamı Dolmabahçe'de, eli kalem ve kafası fikir taşıyan-larınızı etrafına toplamış; o zamana kadar ancak ferdî çalış-malara münhasır, fakat İnkılâp tarihimiz bakımından milletçe, memleketçe ele alınması en zarurî bir millî mevzuumuzu davalandırmıştı.

Bu ilk Dil Kuraltayı ile, şümüllü bir ölçüde temas edilen dil meselemiz, İnkılâp hareketlerimize has bir ayar taşımali idi. Çünkü Türk İnkılâbı, dünya ölçüsünde bir tezahürdü. Ve Türk İnkılâbı'nın iç ve dış anlaşılışı, dünya fikir hareket-leri arasında ileri bir kültür ve tefekkürle birlikte, sürekli bir hayatın namzedidir. Bu ileri kültür, Türk Milleti'ni "mu-asır medeniyet seviyesinin üstüne çıkarmak,, idealeine uygun olabilmek için, ileri seviyeli bir kültür diline muhtaçtır.

Türkçe'mizin, bugün en kabadayı lûgat kitabı, 35/ 40 bin kelime taşımaktadır. İleri seviyeli bir kültür dili ise, 80 / 90 bin kelimelik bir hazineye malik olmalıdır. Hem kelimemizi çoğaltmak, hem de yabancı dillerin kapitülâsyonlarıyla Türk-çe'mizi körleştirmemek. İşte davamızın mesnedi..

Arkadaşlar , bu 35 binlik küçük ve kifayetsiz hazinemize, sonra bunda tutmağa mecbur olduğumuz küllüyetli mik-tardaki yabancı unsurlara baktığımız zaman, bu ilk manzara bizi ümitsizliğe sürükledi. Çünkü bu fakirlik, dilimizin bünye mahiyetinden ileri gelmiyor. Bir dilin zenginliği, on-daki yaratma unsur ve kabiliyetlerinin değeri ile ölçülür.

Dilde yaratma unsurları kökler ve ekler, yaratma kabili-yetleri de bu kök ve ekleri kifayetli bir ölçüde kullanabilen bir isticak kudreti ile terkip ve tasrif sahalarındaki kifayet-

Bizim için bir kayıp

"ULUS,,tan

Necip Ali Küçükkan'ın, devrimin iyi huylu, çalışkan ve temiz oğ-lunun dün öldüğünü duyanlar dona kalmışlardır; genç ve hizmet ede-cek yaşta kayboluşu çok acıdır.

Necip Ali' Millî Mücrdeler'in ilk gününden bugüne kadar bu dev-rime inanmış ve ara vermeden hizmet etmiş bir insandı.

Ölümü, Ulusumuz ve mesleğimiz için büyük bir kayıptır. Onun tertemiz adı, eşinin, oğullarının tek tesellisi olarak kalacaktır.

Naşit ULUG

tir. Türkçe'miz, gerek kökler ve ekler bakımından, gerek iş-tikak, terkip ve tasrif kudreti bakımından, ileri kültür dille-rine göre hiç de aşağı olmadığı gibi, bazan onlara üstünlük vasıfları göstermektedir.

Türkçe, çok geniş bir kökler ve ekler hazinesine maliktir. Bu geniş hazineden zengin bir dil yaratabilmek için zarurî olan kuvvetli bir isticak sistemi de dilimizin bünyesinde, çok büyük bir ümit ve hattâ bizi övünmeğe sevkeden bir emniyet meş'alesi halinde mevcuttur.

Bu hususta dikkate değer bir misâl arzedeceğim :

Bir zamanlar "süpürge,,nin ucunda yerlerde süründürdü-ğümüz ve dil hayatıyeti bakımından değerini hiç de göre-mediğimiz "ge,, ekimizi alıp da onun yaratma kabiliyetine müracaat ettiğimiz zaman ele geçen mahsule bakınız : "Sö-mürge,, kelimemiz "müstemleke,, kelimesinin ifade etmek isteyip de bir türlü muvaffak olamadığı fikre ne kadar yakı-şıyor !. Bu gibi "belge,, kelimesini "vesika,, ile, "bölge,,yi "mıntaka,, ile, "gönülge,,yi "metfen,,le "tutulga,,yi "zabıt verekası,, ile, "genelge,,yi "tamim,,le karşı karşıya getirirsek, Türkçemizin, hem güzel, hem de fikirle mütabakatta üstün değerli kelime vermekteki kudreti, bize yalnız haklı bir gü-

Necip Alinin Arkasından

"ULUS,,tan

Onu en çok yakından tanıyanlardan biri de benim. Şimdi söyleyeceğim sözlerle tarih karşısında yüklendiğim mesuliyetin büyüklüğünü tamamivle anlayarak, bilerek söylüyorum ki o yalnız duygu ile değil, bilgiyle Türklüğü çok seven, Türklüğe bir inan gözüyle bakan temiz, gönlü katkısız bir Türk oğluydu.

Onun hakkında daha söylenecek neler var. Fakat bunların hepsinin boş olduğunu ne kadar kuvvetle biliyorsam, o kuvvetle inandığım bir şey var :

Necip Aliye çok yazık oldu.

Ali Süha Delilbaşı

venmeyi değil, daha haklı olarak bir övünmeyi bile telkin ettiğini sarahatle görüyoruz.

Arkadaşlar, Türkçe'miz, terkip kudreti bakımından da böyle bir mazhariyet taşımaktadır. Türkçe ile Fransızca'yı bu bakımdan karşılaştırdığımız zaman, Fransızca'nın beş türlü terkip manzarasına mukabil dilimizde 12 terkip manzarası görüyoruz. Bu, herhalde üstünlükten de fazla bir şey olsa gerek.

Terkip yoluyla kelime yaratıcılığına dayanarak, kendi millî hazinesini, eski kültür dilleri olan Yunanca ve Lâtince'ye muhtaç olmadan kullanan Almanca, bu noktada bize örnek olabilir. Ve bu dilde görülen bu meziyet Türkçe'mizde de kuvvetli olarak işte görülmektedir.

Şuhalde isticak ve terkip sistemimizdeki bu kudret, bize, dünyanın yarınki medeniyet merhalelerinde Türkçe'nin de değerli bir rolü olabileceği hakkında bir ışıktır.

Arkadaşlar, dilin zenginliğinde, rolü, isticak ve terkip-ten sonra ikinci derecede görülen tasrif kabiliyeti de, Türkçe'de bir üstünlük arz ediyor. Gerek isimlerin, gerek fiillerin

Necip Ali Küçüka

"ULUS,,tan

Necip Alin'in çok erken ve çok acı ölümüyle, inkılâp emekli bir hizmetkâr, Büyük Millet meclisi kuvetli bir mütefekkir, Vatan büyük bir evlât ve insanlık samimî bir dost kaybetti. Onunla dostluğumuz çok kısa sürmekle beraber, derin, yeni olduğu kadar kuvetli, tesadüf olduğu kadar da mnkadder bir dostluktu.

Hayatının tetkiki, üç harp ve bir inkılâp yaptıktan sonra, bugünkü Türkiyeyi yaratan harikulâde neslin destanını iyi anlamak bakımından çok faydalı olacaktır. Bu tetkikin ihmâl edilmeyeceğini ümit etmekteyiz.

Profesör T. Adam

tasriflerinde, dilimizde görülen vuzuh ve hareket, bazı noktalarda bazı dillerden üstündür. Meselâ sıla, vücup ve iltizan sığarımız, Fransızca'da bu fikirleri ifade etmek için kullanılan sistemden vuzuh ve hareket itibariyle ileridedir. Bunun benzerini isimlerimizin tasrifinde de görmek mümkündür.

Bir de Arkadaşlar, dilimizde başka bir kıymet daha görelim :

Türkçe'nin kaide bakımından gösterdiği ittirat ve sağlamlık, pek çok dillerin şazları, şazları karşısında ayrı bir meziyet sayılmağa değer olduğu gibi, bu kaide ve kanunların vokal ve konsonant ahenklerine ait olanlarıyla kazandığı güzellik de, başka dillerde yoktur.

"Dil İlmi,, adındaki kitabında, dil âlimlerinden Maks Müller, dilimiz için : "Türk dilinin gramer kaideleri okadar muttarit, mükemmeldir ki, bu dili. lisaniyat âlimlerinden mürekkep bir heyet, bir akademi tarafından şuurla yapılmış bir dil zannetmek mümkündür,, demektir.

Arkadaşlar, dilin yaratılış mayası, tarihöncesi zamanlarda hamura katıldığına göre, bizden başkalarının tesbit etti-

Büyük Kaybımız

“ULUS,”tan

Onunla ister yakından dost, ister uzaktan tanış olunuz, içiniz bu çagsız ölüm haberi karşısında burkulacaktır. Devrim, yurt ve savaş yolunda onun som bir gönül ve tüm bir inanla kendini vererek ne kadar çalışmış bir yurttaş olduğunu hesaba katmasak bile herkese karşı onun ne kadar dost, ne kadar iyiliksever sevimli bir insan olduğunu en kıt düşünürler ve en a duyarlar bile yalanlayamaz.

Onu ilk tanıdığım gündenberi kafasında ve yüreğirde heyecanların en temizini, davaya inanın en pürüzsüz ve kanıksızını bulurdum.

Yıllardanberi onu eriştiği mevkilere ve eline aldığı işlere rağmen kendini büyük davaya daha yaraşır, daha yeter kılmak için bir an çalışmaktan, uğraşmaktan geri kalmamıştı.

Genç bir devrimin başlıca silâhları kılıç, kalem ve söz değil midir? Necip Ali Küçüka, inandığı ülküye ulaşan yolda gerektiğinde bu üç silâhı da zaman zaman ve başarı ile kullanmıştı.

Dört gün önce sokak başında bana en son defa olarak gülümseyen gözlerini hatırlıyorum. Etten ve kemikten Necip Alinin son hatırası budur. Fakat hatırası, inanan, bağlanan bir Türk, daima iyiyi ve iyiliği dileyen bir insan olarak hepimizin gönlünde gülümseyecektir.

Nurettin Artam

ği bu hakikat, yalnız dilimiz için değil, millî dehamız için de övünülecek bir işarettir. Tarihöncesi'nde böyle bir dil yaratan Türk dehası, “muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkmak,, idealine lâıık ve mecburdur da.

Vokal ve konsonatlarımızın ahenk kanunlarıyla temin edilen güzellik ise, bazı dillerin inhinalı ve bazılarının kaypak ahenkleri karşısında, millî dehamızın güzel telâkkindeki hususiyeti de belirtmektedir. Filhakika arkadaşlar, Türkçe'mizin ahenk kanunlarından doğan güzellik, Türk kahramanlarının sevgililerinde aradıkları meziyetlerle ayarlıdır :

Türk dili, yosma, levent ve yiğit bir sevgilidir.

ve istediğini yapacağını vadetti.

Bir zaman sonra bu fevkalâdelikler diyarına yeni bir ziyaret yaptı.

Bir ormandan geçerken rengârenk papağanlar gördü. Akıllı papağanın dileğini hatırlayarak kervanı durdurdu :

— Beni dinleyin güzel papağanlar dedi : Şu denizden ötede ve yüksek dağların arkasında akıllı bir papağan çok kudretli Han'ın sarayında altın kafes içinde solmaktadır :

Bu söz üzerine papağanlar birbiri ardı sıra kondukları dallardan aşağıya cansız düşmeğe başladılar. Mutehayyir tüccar merhametle başını salladı ve yoluna devam etti. Sonra Han'ın Memleketine döndü, altın kafese yaklaşıp dedi :

— Memleketinden geliyorum. Akrabalarını gördüm. Senin burada altın kafes içinde solmakta olduğunu söyleyince hepsi cansız yere düştüler. Derhâl akıllı papağan tüneğinden kafesi dibine düştü.

Hali gören Han, tüccarın boynunun vurulmasını emretti. Sonra ölü kuşu getirtti. Onu altın işlemeli ipek yastık üzerine yatırıp, bahşettiği eylenceleri, yaptığı zarif yararamazlıkları yeis içinde zihninden geçirmeğe başladı. Ölü kuşu bir ağacın dibine defnetmek için bahçeye götürdü.

Han papağanı çukurun içine koyduğu vakit kuş birden bire havalandı ve ocağın tepesine kondu.

Manzara karşısında hayretler içinde kalmıştı. Papağan kahrkaha ile gülerek dedi :

— Ey büyük Han! Memleketime dönmek için senden ricada bulunmuştum. Fakat kabul etmek istemedin. Ben de bunun üzerine hileye baş vurdum. İşte şimdi serbestim. Artık seni çürük kafalı vezirlerin eğlendirsinsinler.

Han yalvardı :

— Güzel papağan, senin neş'üste gevezeliklerin, akıllı na-

Dil kurultayı, son asırlar mütemadiyen inhişâle uğrayan millî kültürün kıyamı ve cevabı eserdir.

İsmet İnönü

sihatların olmadan benim çok canım sıkılır. Geri dön, seni artık bir kafes içine hapsedmiyeceğim. Taht dosyasında sana bir şeref mevkii ayıracam. Seni baş vezirim yapacağım.

Papağan iki sene sonra geleceğini vadetti ve papağanlar yurduna doğru uçtu. İki sene geçmişti. Güzel papağan Han'a nasıl bir hediye götürebileceğini düşündü. İhtiyar papağanlardan biri teklif etti :

— Beyaz ve siyah dut tohumlarından götür. Onların fevkalâde hassaları vardır. Eğer beyaz sakallı bir adam, siyah dudun meyvesinden yerse sakalı derhal kömür gibi siyah olur. Fakat beyaz dudun meyvesinden tattığı esnada sakal yeniden süt gibi beyaz olur. Güzel papağan Han'ın yanına döndü ve ona dut tohumlarını takdim edip sihirli hassalarını anlattı.

Han bahçivanına bu kıymetli tohumların derhâl ekilmesini emretti. Birkaç sene içinde dutlar büyüdü, siyah ve beyaz meyvelerle örtüldü. Bir gün Han yılların ağarttığı sakalı için dut meyvelerinden getirtti. Fakat ikinci vezir ona dedi :

— Dur Taksyr : Bu esrarengiz işi evvelâ bir başkası üzerinde denemek daha iyi olmaz mı ? En iyi süsün olan güzel sakalını belki tehlikeye sokuyorsun.

Han kabul etti. Ölüme mahkûm iki cânıyı getirtip hari-kulâde meyvelerden yemelerini emretti :

Mahkûmlar meyveyi yer yemez derhal müthiş azaplar içinde öldüler. Han dehşetler içinde cesetleri seyretti. Altın zincirini alıp ikinci vezirin boynuna astı ve onu baş vezir tayin etti. Papağana gelince onu şiddetle yere çarpıp öldürdü ve cesedini pislik çukuruna attırdı.

O günden sonra dut "ölüm ağacı", adını aldı. Ona yaklaşmaktan herkes korkuyordu. Bir gün baş vezir zavallı fakir bir adamcağıza koyun alması için on tilla * ödünç para

Türk diline kimseler bakmaz idi
Türk'lere herkim gönül akmaz idi.

Âşık Paşa

verdi. Fakat o sene hastalık yüzünden borçlunun kuzuları öldü ve vâdesi hulûlunda borcunu ödeyemedi. Bunun üzerine kaçan zavahı, vezirin adamları takibe koyuldular. Ölüm hapisten daha iyidir diyerek nevmidane ölüm ağacına koştu. Siyah dudun meyvelerinden bir avuç toplayıp yedi. Fakat ölüm gelmedi, sâdece uzun beyaz sakalı simsiyah oldu.

Adamcağız ikinci ağaca koştu, âlelâcele beyaz meyveleri yemeğe başladı. Birden sakalı bembeyaz oldu. O esnada yetişen muhafızlar adamı yakalayıp saraya götürdüler. Zavallı-cık ağlayarak söze başladı :

Ey akıllı ve âlicenap Han, beni lütfen dinleyin. Ben ihtiyarım, azalarım çürümüştür. Beni öldürebilirsiniz de, affedebilirsiniz de. Fakat senden saklanan bir hakikatı ifşa etmeme müsaade edin.

Baş vezir :

— Bir eşek gibi anıran şu dilenciği çıkarın diye emretti.

Han ayağını yere vurup :

— Söyle ihtiyar, fakat bir kelime yalan söylersen başına geleceği düşün dedi.

— Ey akıllı Han, kendimi mahvolmuş sayıyordum. İntihar etmek istedim. Siyah ölüm ağacına koşup meyvesinden birkaç tane yedim. Fakat ölüm gelmedi sâdece beyaz sakalım karardı. Beyaz ağaca koştum. Beyaz meyveler de öldürmedi, yalnız siyah sakalım yeniden beyazlandı...

Han, itimatsızca dinliyordu. Bu arada baş vezir kayboldu. Bunun uyandırdığı şüphe üzerine Han sihirli meyvelerden getirtti ve veziri bulmalarını emretti.

Han siyah meyveyi yedi; beyaz sakalı siyah oldu. Beyaz meyveyi yediği vakit ise sakallarının ağardığı görül-

Eslâfta Ahmedü Necatî
Avareî dil şikeste Zâtî
Türki suhane temel komuşlar
Ammâ temeli güzel komuşlar.

Ziya Paşa

dü. Han kaşlarını çatmıştı. Biraz sonra hizmetçiler, sihirli ağacın sık dalları arasına gizlenmiş olan veziri bulup getirdiler. Asabileşen Han, hakikatı söylemesini emretti. Vezir her şeyi itiraf etti. Papağandan nefret ettiğini ve emrile bahçivana, meyve içine zehir akıttırdığını anlattı. Mütehevvir Han alçak veziri dut ağacının dibinde idam ettirdi.

Vezirin kafası yere düştüğü vakit yer yarıldı ve yarıktan akıllı papağan çıktı.

Papağan söze başladığı vakit Han hayretten donup kalmıştı.

— Taksyr, artık beni bir daha görmeyeceksin, elvedâ. Sadık bir arkadaşın olduğunu fakat onu öldürdüğünü hiç unutma.

Han yalvararak :

— Gitme güzel papağanım, gitme. Baş vezirim olacaksın. Hazinemın anahtarlarını sana vereceğim. Seni baş hâkim'im yapacağım.

Papağan cevap verdi :

— Olmaz Taksyr ; Senin hazinenin paraları, zavallıların göz yaşları, alın terleri içinde yıkanmıştır. Kötü Han'dan ve hunhar vezirlerden uzakta olan Memleketime dönmeği tercih ederim.

Papağan kanatlarını açtı ve bulutların içinde kayboldu.

Han harikulâde kuşun uçuşunu uzun uzun takip etti. Gözden kaybolduğu vakit başını önüne eğdi ..

— Taksyr B. Djamal'ın izahatını bir defa dinlemek daha iyi olmaz mı ? Onu idama her vakit sevk edebilirsiniz.

Han, B. Djamal'i getirmelerini emretti. Vezirler birbirleri ile kindar nazarlar teati ettiler. Fakat uşaklar iyi kalpli B. Djamal'i sevdikleri için Han'ın emrini ifada pek isticâl

«Dünyanın bütün el sinei kemâli bir araya gelse bir Türk'te, Türkçe kelimelerin hasıl ettiği tesiri vücutte getiremez.»

gösterdiler ve eli kolu bağlı B.Djamal'i getirmekte gecikmediler.

Han sordu :

— Kendini müdafaa için ne söyleyedeksin.

— B. Djamal sükûnetle :

— Ben ne ile ittiham edildiğimi bilmiyorum diye cevap verdi.

Kızıl saçlı bir vezir tiz bir sesle dedi :

— Ne masum kuyu. Sen bizim ulu Han'ımızı öldürmek istedin ve işte delili.

Vezir masa üzerindeki kılıcı aldı. B. D. soğuk kanlılıkla Han'a dedi :

— Ey ulu Han ! Emredin elimi çözsünler ve beni takip edin.

— Han B. Djamal'i çözdürdü.

Arkalarında saray erkânı olduğu halde yatak odasına doğru yürüdüler. B. Djamal halıyı kaldırıp yılanın cesedini gösterdi.

— Ben senin hayatını kurtardım. Sen isen benim kafamı kestirmek istiyorsun. Allaha ısmarladık nankör efendi. Sana çürük kafalı vezirlerin hizmet etsinler.

B. Djamal, kardeşlerini çağırdı ve üçü de Han'ın sarayını terk ettiler. Uzun yürüyüşlerden sonra ana yvrtlarına geldiler. Evlerinin eşiğinde, yüzünde bir yanığin kızıl izlerini taşıyan komşularını gördüler.

— Aziz komşu, size ne oldu böyle ?

— Öbürü yere kapanıp göksüne yumrukla vurarak ağlamağa başladı.

Ey akıllı kardeşler ! Size karşı bir hatâ hem de muazzam bir hatâ işledim. Fakat gaddarca cezasını da gördüm.

Buhçede bulduğunuz küpü çalan benim. Onu çaldım ve evime götürdüm. Siz köyden hareket edip yolunuzu toz ey-

BİR AKŞAM DUYUMU

Yorgun hülyalarım çökerken kapkara dün,
Uzakta sahilleri yalıyan sonsuz hüznün
Ve su cennetlerinde yıldızların ışığı...

Oh git gide büyürken karanlığı odamın,
Ruhumda yalnız hüznü yaşıyan bir akşamın
Yavaş yavaş ufukta eriyen kızılığın ..

S. Toprak

niden örttükten sonra, bir çekiç alıp yavaşça küpün ağzına
vurdum. İçinden boğucu bir du nan fışkırdı. Yüzüm yağ için-
de kızarmışa döndü.

Bakty Djamal :

— Küp nerede diye sordu.

— Evde. Korkudan ona yaklaşamıyorum.

B. Djamal, komşusunun evinde, toz ve örümcek ağıyla
örtülmüş olan küpü buldu. Onu büyük ihtiyatla bahçeye ge-
tirip kırdı. İçinden bir cins çekirdeklerle dolu acaip kozalar
düştü.

B. Djamal :

— Bunlar her halde faidelibir nebatın tohumlarıdır, eke-
lim dedi.

Kardeşler hemen işe başladılar. Yaz sonuna doğru nebat
ların üzeri biribiri ardı sıra açılan kozalarla doldu. Kardeş-
lerin karıları, kozaların içindeki pamukları çekirdeklerinden
ayırıp onlardan iplik yaptılar. Bu ipliklerle kumaş dokuyup
elbiseler yaptılar. Herkes hayret içinde idi ve üç kardeşten
bu harikulâde çekirdeklerden istemeğe geliyorlardı. Kardeş-
ler, nasıl bir hazine bulduklarını anlamışlardı. Asla adını öğ-
renemedikleri bu nebat pamuktu.

İncilipınar Türküleri

III

Kızlar sevda gibi eser,
İllerimde, illerimde.
Ak kuğular gibi gezer,
Göllerimde, göllerimde.

Güvercin göğslü tazeler,
Ellerinde yelpazeler,
Aşk heceler, aşk tazeler,
Güllerimde, güllerimde.

Yürekleri bir tunç gibi,
Bakışları korkunç gibi,
Meyvaları tururç gibi,
Dallarımnda, dallarımnda.

Can alıyor gülüşleri,
Gönülleri bölüşleri;
Nazlı nazlı gelişleri,
Yellerimde, yellerimde.

Tanrı değil, Balkı'ya sor :
Bu ateşi kim yakıyor !
İşte bu kor, işte bu kor,
Küllerimde küllerimde...

Mahir Balkı

«Dünyada sem'a en ziyade letafet veren lisan İtalyanca ve Yunancadır diyenler
vardır. Lâkin tecrübe edenler teslim ve itiraf ederler ki dünyada sem'a en baş gelen
ve anlamayanları bile meftun ve hayran eden bir lisan varsa o da İstanbul'da ve dev-
letin büyük şehirlerinde tekellüm olunan Türkçedir.»

Şemsettin SAMİ

FIRIKYA BAŞ PİSKOPOSLARI THE CITIES AND BISHOPRICS PHRYOGIA

Yazan : *W Ramsey*

Oxford ve Aberden Üniversitesi
Profesörlerinden

Çeviren: Hilmi Ersan

Geçen Sayıdan Devam

Binanın bugünkü harabeleri Lâodikyanın en büyük binalarından biri olduğunu isbat ediyor. Bu bina için bir çok arkologların muhtelif tavsifleri vardır. "CHANDLER," bu çok büyük ve geniş bir binadır " diyor. HAMILTON „ bu muazzam bir bina kitesidir ve plânları harabesinden bariz bir şekilde anlaşılıyor diyor.

C — Su tedariki : Bugünkü harabelerin içinde en câzip olanı su tedariki için yapılan inşaattır. Şehrin cenup köşesine yakın bir su kulesi ve bir su bendi vardır. İhtimâl ki bunlar HİARO zamanında yapılmıştır. Şehre su veren cer-yan, Gökpınarla, Başpınarın birleşerek husule getirdiği nehir- dir. Ve Denizli civarından gelir.

Bu su yolunun aslındaki irtifai, bulunduğu yere kadar ta-kip ettiği yolu kendim buldum. Şehre vasıl olduğu yerde yüksek mahrutî bir divar vardır. Su yolları kırmızı kilden yapılmıştır. Şehrin herhangi bir noktasına gelen su aslında çok mürtefi bir yerden çıkıyordu. Su kulesinin olduğu yerde du- ran bir insan su yolunun cenuba doğru kıvrılarak uzandığı ve kuleden çok fazla bir irtifaa çıktığını açıkça görebilir.

POCOEKE su borularının kutrunu 61 santim olarak ver- miştir. Tahminen bir metre murabbaında taştan delinmiş ve birbirini içine geçirilmiştir. Su yolu mahrutî kuleye geldiği zaman birden bire üç metre kadar yükselir. Bu irtifada su yolu bitiyor ve su meydana geliyor. Kutru daha küçük olan birçok borular, suyu buradan şehre götürürlerdi. Aynı za- manda suyun tazyikle bu dar boruları patlatmaması için ve- rilmesi lâzım gelen meyil ihmâl edilmemişti. Ve bu küçük su

yollarının her hangi birisi diğerlerine tesir etmeden su ku- lesinden kesilebilirdi.

D — Divarlar, şehrin garp tarafındaki surlar, DOMITION zamanında yenilenmişti.

E — Tiyatrolar : Lâodikyada muhtelif hacimde üç tiyat- ro vardır. Bunların inşa tarihleri malûm değildir.

F — Mabetler : Burada pek az mabet bakiyeleri görü- lebilmiştir.

M. WEBER, ikinci tiyatronun 200 metre kada cenubî garbisinde küçük ve Yunan tarzında bir mabet bulunduğunu iddia ediyor. FELLONS bir çok mabet temellerinin mevcu- diyetinden bahsediyor. Fakat bunların tarihinden ve yapı- şından hiç bir şey malûm değildir.

Şüphesiz lâodikyanın zevsi için bir mabet vardı ve belki de en büyüğü idi. Fakat bunun da zamanı, şekli hakkında hiç bir malûnat elde edilememiştir. Bir mermer kaldırım bu mabedin yegâne yadigârıdır.

G — Heykeller : Lâodikyanın zevsi, heykellerinde ayakta durur ve sol elini öne doğru uzatır. Bu uzanan koluna bir kartal yaslanır ve sol eli ile de bir asâya dayanır. Bu şekil paralar üzerinde umumidir. Aynı tip diğer sitelerin parala- rında da görülmektedir. Lâodikya diğer müttefik şehirlerle para bastığı zaman Lâodikyayı bu "Hâmi mabut," temsiler- di.

Aynı şekilde efeste HİERAPOLİS, ARTEMİS de APOLLON birer hâmi mabut ve mabude idiler.

Muhtelif şekilde yapılan bir çok heykeller de vardı. HY- PROS kanatlı yapıldı. AFRODİT çıplak ve ellerinden biri ile uzun saçının bir tutamını kaldırır vaziyette ve EROS ile DOLPHİNE arasında olarak gösterilirdi.

7 — İbadet :

E — Lâodikyanın zevsi, merkezi ve resmî reisi Ruhânî şehirde en büyük makamdı. Bu makamı işgâl eden şahısa şehrin reisi ruhanisi denilirdi.

Sonu var

İmtiyaz Sahibi
HULÜSİ ORAL

Yayın ve Yazı İşleri Müdürü
TAHSİN SAYGUNİŞİK

Halkevlerinde çıkan Dergiler

Halkevinin adı	Derginin adı	Halkevinin adı	Derginin adı
Adana	Görüşler	Gireson	Aksu
Afyon	Taşpınar	Isparta	Ün
Amasya	Yeşil Irmak	İzmir	Fikirler
Antalya	Türk Akdeniz	Kayseri	Erciyes
Artvin	Çoruh	Konya	Konya
Bafra	Altın Yaprak	Manisa	Gediz
Balıkesir	Kaynak	Mersin	İçel
Burdur	Burdur	Milâs	Yeni Milâs
Bursa	Uludağ	Muğla	Muğla
Çorum	Çorumlu	Niğde	Akpınar
Denizli	İnanç	Niksar	Ülker
Diyarbakır	Karacadağ	Trebzon	İnan
Elâzığ	Altan	Samsun	19 Mayıs
Eminönü	Yeni Türk	Sinop	Dıranaz
Eminönü	H. B. Hb.	Sivas	4 Eylül
Erzurum	Ata yolu	Urla	Ocak
Eskişehir	Halkevi	Yozgat	Bozok
Gaziantep	Başpınar	Zonguldak	Kara Elmas

Halkevi Başkanlığına

*Şehrimizi
ist*

Fiati: 10 Kuruştur.

Kurum Adı: TÜRK TARİH KURUMU
Sicil No: 255.7.2/4/807890
DERGİLER İNANÇ : DENİZLİ HALKEVİ DERGİSİ 56 (1941)
Markası: MARKASIZ Bulunduğu Yer: Konusu: TÜRKÇE

